

Prof. D. Dobroslav Krejčí:

Rozvoj právnické fakulty Masarykovy university v prvním šestiletí jejího trvání.

Vznik Masarykovy university a její právnické fakulty vylíčen byl jejím prvním děkanem, prof. Drem Fr. Weyrem, v I. vydání této ročenky (na str. 169—179).

První **profesorský sbor**, jmenovaný dne 23. července 1919 podle návrhu komise tam dotčené, měl pouze 6 členů, jimiž byli:

JUDr. Karel Engliš, řád. profesor národního hospodářství,

JUDr. Frant. Weyr, řád. profesor ústavního práva,

JUDr. Jaroslav Kaláb, řád. profesor práva a řízení trestního a právní filosofie,

JUDr. Josef Vacek, řád. profesor srovnávací pravovědy,

JUDr. a PhDr. Bohumil Baxa, řád. profesor dějin práva v území republiky Československé,

a JUDr. Rudolf Dominek, mimoř. profesor obchodního práva.

Krátce po nich jmenovaný řád. profesor občanského práva JUDr. H. Šikl vzdal se úřadu toho pro nemoc ještě před zahájením přednášek a brzo po té zemřel.

Ježto již v prvním roce fakulty (1919/20) otevřen byl na ní kromě ročníku prvního také ročník třetí, přirozeně nestačil sbor tak malý na všechny potřebné přednášky a semináře, ačkoli jednotliví členové jeho konali kollegia nejen ze svých vlastních, ale i z jiných předmětů. Profesorský sbor staral se tedy především o vhodné doplnění **učitelského sboru** fakulty. Po jeho návrhu svěřeno bylo již v zimním i letním běhu 1919/20 suplování přednášek o některých částech čl. práva občanského jednak mimoř. profesorů právních věd na zdejší české vysoké škole technické JUDru. Jaromíru Sedláčkovi, jednak vynikajícímu právníku, radovi nejvyššího soudu Dru Frant. Vážnému, a v zimních bězích, počínajíc rovněž již r. 1919/20, suplování přednášek o praktické filosofii soukr. docentu filosofie na čes. vys. škole technické v Brně, PhDr. Arnoštu Bláhovi (nyní mim. profesor sociologie na filosof. fakultě této university).

Po návrhu prof. sboru jmenován byl dne 12. dubna 1920 JUDr. Dobroslav Krejčí řád. profesorem statistiky; zahájil již v letním běhu 1919/20 přednášky jak o statistice, tak i o části národohospodářské politiky.

Usnesením prof. sboru ze dne 17. ledna 1920, potvrzeným ministerstvem školství a nár. osvěty dne 23. dubna 1920, připuštěn byl za soukromého docenta národního hospodářství a nár.-hosp. politiky na naší fakultě mimoř. profesor těchto předmětů na čes. vys. škole technické v Brně, JUDr. Jan L ö v e n s t e i n. Již v zim. běhu 1920/1 pověřen byl suplováním přednášek o finanční vědě, v letním běhu pak, počínaje r. 1921/2, též přednášek o části národohosp. politiky.

Dne 29. dubna 1920 byl prof. sborem připuštěn za soukr. docenta čsl. práva občanského zmíněný již prof. Dr. Jaromír Sedláček (potvrzen ministerstvem 20. července 1920), jenž pak 18. července 1921 jmenován mimořádným a 22. prosince 1924 řádným profesorem pro obor ten. Současně s ním jmenován byl řádným profesorem, a to pro obor správní vědy a čsl. práva správního, JUDr. Rudolf Dominik, dosavadní mimoř. profesor obchodního práva na naší fakultě.

Dne 19. února 1921 byl prof. sborem habilitován a 10. března ministerstvem potvrzen za soukr. docenta nauky správní a českosl. práva správního JUDr. Josef Hrdina, odborový rada v ministerstvu veřejných prací, jenž své přednášky zde zahájil v letním běhu 1920/1 kollegiem o právu vodním. Dne 8. března 1922 se však docentury vzdal.

Dne 28. února 1921 usnesl se prof. sbor připustiti za soukr. docenta soukromého i veřejného práva pojišťovacího JUDra Mikuláša Kašpárka, radu vrch. zem. soudu v Brně. Usnesení potvrzeno ministerstvem dne 25. července 1921 a nový docent, jenž byl v roce 1920/1 pověřen suplováním přednášek o řízení nesporném (v zim. běhu), jakož i o řízení konkursním a řádu exekucním (v běhu letním), přednášel pak v zim. běhu 1921/2 vybrané partie ze soukr. práva pojišťovacího, ale 15. února 1922 zemřel.

Počínaje zimním během 1920/1 pověřen zmíněný již JUDr. Fr. Vážný suplováním přednášek o soudním řízení sporném, jež na veliký prospěch fakulty dosud obětavě koná, přes to, že nynější zodpovědný jeho úkol druhého presidenta nejvyššího soudu vyžaduje neobyčejného napjetí sil.

Od téhož zim. běhu 1921/2 získán byl pro suplování některých partií z práva římského mimoř. profesor oboru toho na universitě Komenského, JUDr. Jan V á ž n ý.

Dne 10. prosince 1921 byl prof. sborem habilitován a dne 21. prosince 1921 potvrzen za soukr. docenta trestního práva a trestního řízení JUDr. Jaroslav S t r á n s k ý. Přednášky zahájil ještě v zim. běhu 1921/2 kollegiem o deliktech proti jednotlivci.

Počínaje letním během 1922/3 získán byl profesor čes. vysoké školy technické v Brně, Jan C a h a, pro suplování přednášek o čsl. právu finančním.

Profesorský sbor staral se také o získání vhodné síly pro konání přednášek o s t á t n í m ú č e t n í c t v í, jak žádá § 7. platného studijn. řádu; podal v té věci již v říjnu 1919, zejména pak v únoru 1921, určité návrhy ministerstvu, jež však bohužel dosud nedošly přijetí, podobně jako návrhy na zřízení lektorátu pro přednášky o s o u k r o m é m ú č e t n í c t v í a b i l a n c o v á n í, rovněž již r. 1919 učiněné a pak častěji opěťované.

Nauku o s o u d n í m l é k a ř s t v í přednáší od zim. běhu 1921/2 také pro právníky řád. profesor lékařské fakulty této university, MUDr. Frant. B e r k a.

Získati další učitelské síly pro fakultu se profesorskému sboru dosud nepodařilo. Tři žádosti za udělení veniae legendi na fakultě byly žadatele odvolány, dvě další jsou koncem r. 1924/5 teprve ve stadiu projednávání.

Koncem studijního r. 1924/5 skládá se tedy u č i t e l s k ý s b o r fakulty celkem z 8 řádných profesorů (Engliš, Weyra, Kallaba, Vacka, Baxy, Krejčího, Dominika a Sedláčka), 2 soukromých docentů (Lövensteina a Stránského) a 3 suplentů (Fr. Vážného, J. Cahy a Jana Vážného), nepočítaje profesory jiných fakult této university (Berku a Bláhu), konající na svých fakultách také pro právníky přednášky, studijním řádem požadované.

Přednášky konány jen v prvním roce trvání fakulty pouze pro posluchače dvou ročníků, I. a III., v dalších dvou letech již pro ročníky tři (1920/1 pro I., II. a IV., 1921/2 pro I., II. a III.), od stud. r. 1922/3 pro posluchače všech čtyř ročníků.

O p o č t u i r o z s a h u konaných přednášek, jakož i s e m i n á r n í c h a p r a k t i c k ý c h c v i č e n í podává číselný obraz tento přehled, jehož první část umožňuje srovnávat v tom směru všechny dosavadní semestry zimní, druhá semestry letní:

	1919/20	1920/1	1921/2	1922/3	1923/4	1924/5
1. V zimním běhu						
konáno bylo:						
a) přednášek	12	23	22	27	30	31
o celk. počtu týd. hodin	47	65	79	94	94	100
b) seminárních cvič.	—	4	9	9	9	8
vesměs po 2 hod. týdně.						
c) prakt. cvič. dvouhod.	—	—	—	2	1	1
2. V letním běhu konáno bylo:						
a) přednášek	13	20	22	31	29	27
o celk. počtu týd. hodin	51	61	73	98	98	98
b) seminár. cvič. dvouh.	4	8	7	8	8	7
» « » jednoh.	—	—	—	—	—	1
c) prakt. cvič. dvouhod.	—	—	2	2	1	1
» « » jednoh.	—	—	—	—	1	1

Že členové učitelského sboru kromě této činnosti učitelské nezanedbávali ani činnosti vědecké a literární, dokazuje seznam jejich literárních prací, uveřejněný v loňském vydání této ročenky (str. 184 a násl.).

Rozvoji prací na fakultě odpovídá také rozvoj jejího **posluchačstva**. Ukazuje jej následující přehled, při jehož posuzování arci nutno podržeti na paměti, že prvního roku měli jsme jen 2 ročníky, druhého a třetího jen 3 a teprve v dalších 3 letech plně 4 ročníky.

Zapsáno bylo ve stud. roce	1919/20	1920/1	1921/2	1922/3	1923/4	1924/5
na zimní běh celkem						
posluchačů	266	505	556	592	625	663
na letní běh celkem						
posluchačů	277	454	487	552	566	620

Tak jako na jiných právnických fakultách, vykazuje tedy také u nás letní semestr zpravidla citelný úbytek posluchačstva proti běhu zimnímu. Výjimku činí u nás jen první rok trvání fakulty, kde to je zcela přirozeno: fakulta otevřena byla teprve v listopadu, takže se do prvního, zimního běhu nemohl na ni již dáti zapsati mnohý, jenž pak hned v druhém, letním semestru na ni přešel odjinud. Již v druhém roce fakulty vykazuje však letní semestr o 10% méně posluchačů než zimní, v třetím o 12.5%, ve čtvrtém ten úbytek klesá na 6.7%, pak opět stoupá na 9.4%, aby v posledním z pozorovaných let klesl na 6.5%, tedy průměrně nejnižše. Srovnání s ostatními čl. právnickými fakultami umožňuje nám oficielní »Českosl. statistika«

(sv. 17. a 24.), dosud jen pro l. 1921/2 a 1922/3. Letní běh měl méně posluchačů než zimní

na fakultě naší r. 1921/2	o 12.5%	r. 1922/3	o 6.7%
» pražské české	» » 10.4%	» »	5.4%
» » něm.	» » 18.6%	» »	3.7%
» bratislavské	» » 32.8%	»	však více o 4.4%.

Obdoba je tu jen potud, že ve stud. r. 1922/3 byl zápis na letní běh všude daleko příznivější než v roce předcházejícím.

Od doby, kdy fakulta jest úplná (1922/3), vzrostl počet posluchačů zimního semestru v prvním roce o 5.5%, v druhém o 6.1% proti roku předchozímu; v letních semestrech byl tento vzrůst r. 1923/4 menší (2.5), r. 1924/5 značně větší (9.5%). V Praze vzrostl počet posluchačů čs. fakulty práv. v r. 1922/3 proti 1921/2 v zimním běhu o 22.2, v letním o 29%!

Rozdělení posluchačstva: Ze všech posluchačů, zapsaných na naší fakultě

I. v zimním běhu stud. r.	1919/20	1920/1	1921/2	1922/3	1923/4	1924/5
bylo						
a) posluchačů řádných	251	462	534	582	607	648
z toho žen	4	13	18	25	28	22
mimořádných s hospitanty a frekv.	15	43	22	10	18	15
z toho žen	2	1	3	—	1	—
b) stát. příslušníků						
naší republiky	262	500	550	589	619	659
z toho z Moravy	231	413	471	518	538	592
ze Slezska	5	15	14	29	24	22
z Čech	13	22	18	15	39	29
ze Slovenska	13	50	47	27	18	15
z Podk. Rusi	—	—	—	—	—	1
cizích stát. příslušníků	4	5	6	3	6	4
c) národnosti českosl.	256	481	530	567	582	615
jiné	10	24	26	25	43	48
a to německé	6	17	18	17	35	40
ruské a ukrajinské	2	5	6	6	6	3
polské	2	2	2	—	—	3
jihoslovanské	—	—	—	—	1	—
maďarské	—	—	—	2	1	2

d) náboženství řím.-kat.	238	427	432	471	486	512
řecko-katolického . . .	3	3	5	4	3	3
česko-bratrského . . .	—	6	11	11	10	12
jiného evangelického .	8	14	7	3	3	3
československého . .	—	5	17	20	26	28
pravoslavného . . .	—	—	3	4	2	1
israelského	13	17	22	27	25	39
bez vyznání	4	33	59	52	70	65
e) ve věku méně než 18 let	1	1	1	—	—	—
18 až 22 let .	154	307	375	315	313	332
23 až 30 let .	88	163	130	222	245	278
více než 30 let	23	34	50	55	67	53
f) zapsáno do přednášek						
I. ročníku . .	235	256	222	194	196	238
II. » . .	—	175	203	218	211	198
III. » . .	31	—	131	87	130	108
IV. » . .	—	74	—	93	88	119
g) osvobozeno od						
kolejného: zcela . .	39	80	76	107	105	121
od $\frac{3}{4}$ . .	—	—	4	13	8	12
» $\frac{1}{2}$ . .	30	32	45	31	54	64
» $\frac{1}{4}$ . .	—	—	—	—	—	—
dohromady . .	69	112	125	151	167	197
t. j. % ze všech řád. posl. . .	27·5	24·2	23·4	25·9	27·5	30·4
2. v letním běhu bylo:						
a) posluch. řádných .	265	429	478	547	553	617
z toho žen	4	14	15	24	25	21
mimo řádných s ho-						
spit. a frekventanty .	12	25	9	5	13	3
z toho žen	1	1	2	—	—	—
b) státních příslušníků						
naší republiky . . .	272	451	477	551	564	617
z toho z Moravy . . .	237	385	420	485	507	549
ze Slezska	8	5	10	27	14	28
z Čech	11	13	13	15	28	26
ze Slovenska . .	16	48	34	24	15	13
z Podkarp. Rusi .	—	—	—	—	—	1
cizích stát. přísluš. . .	5	3	10	1	2	3

c) národnosti českosl.	262	429	464	536	538	572
jiné	15	25	23	16	28	48
a to německé	4	20	12	16	24	41
ruské a ukrajinské	8	4	10	—	2	3
polské	2	—	—	—	1	2
maďarské	1	1	1	—	1	—
židovské	—	—	—	—	—	2
d) náboženství říím.-kat.	242	374	393	433	438	473
řecko-katolického	3	6	7	2	2	4
česko-bratrského	—	5	8	13	10	11
jiného evangel.	10	10	6	5	3	3
československého	—	6	14	17	23	21
pravoslavného	—	1	1	1	1	1
israelského	14	15	13	24	24	41
bez vyznání	8	37	45	57	65	66
e) ve věku méně než 18 let	2	1	—	—	—	—
18 až 22 let	166	258	279	295	301	329
23 až 30 let	87	145	158	205	209	240
více než 30 let	22	50	50	52	56	51
f) zapsáno do přednášek						
I. ročníku	225	311	314	323	308	364
II. »	—	83	61	72	67	70
III. »	52	—	112	78	112	86
IV. »	—	60	—	79	79	100
g) osvobozeno od						
kolejného: zcela	41	60	73	97	112	143
od $\frac{3}{4}$	—	—	5	4	7	20
od $\frac{1}{2}$	—	8	14	9	16	12
od $\frac{1}{4}$	—	—	—	—	—	—
dohromady	41	68	92	110	135	175
t. j. % ze všech řád. posl.	15·5	15·9	19·2	20·1	24·4	28·4

Všimněme si blíže údajů za semestry *zimní*, plnější a jaksi normálnější, než běhy letní. Vidíme tu, že mimo řádných posluchačů má naše fakulta velmi málo; poměrně i absolutně nejvíc jich bylo r. 1920/1, nejméně r. 1922/3.

Ženy tvoří v 1. roce fakulty jen necelá 2% všech řádných posluchačů, v druhém již 2·8, v třetím 3·4, ve čtvrtém 4·3, v pátém 4·6%, načež r. 1924/5 jejich % opět klesá na 3·4. Je tedy počet posluchaček u nás celkem nepatrný; na pražské české práv. fakultě

jich bylo r. 1921/2 bez mála 6, rok na to 58%, tedy značně víc. Tím víc na ostatních fakultách a celých universitách. Tak r. 1921/2 v zim. běhu tvoří ženy na celé Masarykově universitě 12·2% všech posluchačů, na Karlově 15·9, na Komenského 6·8, na němec. pražské 11·3, na vídeňské 15·7, na krakovské 21·5, na varšavské 35·5, na všech universitách v Německu průměrem 11·7, ve Finsku 26·1% atd. (podle cit. Čsl. stat., sv. 17., str. 42*).

Téměř všichni naši posluchači jsou domácími státními příslušníky; počet cizinců pohybuje se jen mezi 3 a 6 a nedosahuje v letech úplné fakulty nikdy ani 1% posluchačů všech, značně míň nežli na jiných fakultách našich universit. Je to pochopitelné, ježto studium práv dá se prakticky zužitkovati zpravidla pouze v tuzemsku a od tuzemců.

Že naše fakulta slouží nejprve příslušníkům Moravy, je přirozeno a dobře doloženo čísly svrchu uvedenými. Počet Moravanů na ní studujících také neustále stoupá, a to od r. 1920/1 rychleji než celkový počet posluchačů všech, neboť r. 1920/1 Moravané z něho činí 81·8%, rok na to již 84·7, roku 1922/3 již přes 87 a r. 1924/5 bez mála 90%. V druhém roce fakulty byli na ní po Moravanech nejhojněji zastoupeni příslušníci Slovenska (50), v dalších letech jich však následkem vybudování vlastní jejich právn. fakulty v Bratislavě (otevřené r. 1921/2) přirozeně stále ubývá. Vlnivý pohyb, ale s tendencí celkem vzrůstající, vykazují u nás posluchači příslušní do Čech. Slezanů bylo u nás nejvíce r. 1922/3, od těch časů jich mírně ubývá.

Podle národnosti mají na fakultě, jejíž vyučovací řeč je česká, přirozeně ohromnou převahu Češi se Slováky. Z jiných národností zastoupeni jsou tu poměrně nejvíc Němci, a počet jich stále stoupá; přes to dosahují i r. 1924/5 jen 7·2% posluchačů všech. Jsou to ponejvíce studující I. ročníku, pocházející z Brna a okolí, kteří první rok práv studují doma, ale pak odcházejí většinou na universitu německou. Slovanů mimočeských u nás studuje málo; poměrně nejvíc Ukrajinců.

Podle náboženství jsou naši posluchači přibližně ze $\frac{4}{5}$ římskými katolíky; po nich nejvíc je mezi nimi osob bez vyznání a pak israelitů (až na r. 1923/4, kdy bylo o 1 víc příslušníků vyznání československého).

Z tříd věkových, jaké rozlišuje oficiální naše statistika, převládá u nás třída normální, 18 až 22 let; mladších posluchačů

jsme měli po 1 jen v prvních 3 letech. Ale obě starší třídy věkové rostou rychleji než celkový počet posluchačů. Nápadný je počet posluchačů více než 30letých r. 1923/4, kdy dosáhl téměř 11% posluchačů všech.

Z roztřídění posluchačů podle ročníků, jichž přednášky si dali (výhradně neb aspoň většinou) zapsati, vidíme zřejmě, jak mocnou překážkou je pro mnohé první státní zkouška, bez níž nelze postoupiti řádně do III. ročníku. Vidíme tu zároveň, že největší příliv začátečníků byl u nás v r. 1920/1, pak značně ochabl a teprve v posledním z pozorovaných let opět podstatně stoupl. V obou letech předcházejících zadržovala státní zkouška tolik posluchačů ve II. ročníku, že ročník ten byl ze všech nejsilnější. Vliv I. státní zkoušky viděti jasně také v číslech o letních semestrech, kde přednášky II. ročníku jsou určeny jen pro ty, kdo již šťastně překročili Rubicon té zkoušky: v letním běhu byl II. ročník naopak vždy nejslaběji obsazen (kromě v r. 1920/1, kdy poprvé konali zkoušku tu u nás ti, kdo již všechny 3 semestry poslouchali na naší fakultě).

Počet osvobozených od kolejného stoupá u nás absolutně rok co rok velmi značně, relativně však v zimních semestrech zprvu klesá a teprve od r. 1921/2 rychle stoupá; letní běhy vykazují tu také relativně postup stálý, třeba že mírnější. Srovnáme-li procento osvobozených u nás alespoň za zimní běh 1921/2 s podobnými procenty jinde (vypočtenými podle absol. čísel uveřejněných v cit. Čsl. statistice, sv. 17), nalézáme osvobozování u nás (23.4%) poněkud řídkým než na druhých českých právnických fakultách (pražské s 27.5 a bratislavské s 27.6%), ale mnohem hojnějším než na právnické fakultě německé v Praze (jen 15.4%); je také značně řídký než na naší Masarykově universitě v celku (28.7%) a zejména než na celé české Karlově universitě (36.4%).

Ježto osvobozování u nás prováděl prof. sbor v podstatě vždy podle návrhu nezměněné tříčlenné komise pro to zvolené, takže se dá předpokládati celkem stejnoměrné posuzování předpokladů osvobození ve všech těch 6 letech, možno ze značného vzrůstu počtu osvobozených, zejména v letních semestrech a v letech posledních, aspoň přibližně souditi, že se u našich posluchačů čím dál hojněji vyskytují podmínky osvobození toho; jednak značná nemajetnost, jednak dobrý **prospěch ve studiích**. Sledujme nyní, do jaké míry je tu účastna tato druhá podmínka, pokud to lze zjistiti v číslech.

Nejprve několik čísel o zkouškách nejméně závažných, konaných hlavně jen za účelem osvobození od kolejního nebo získání stipendia a p., t. j. o **kollokviích**. Těch bylo konáno na naší fakultě:

	1919/20	1920/1	1921/2	1922/3	1923/4	1924/5
1. V zimním běhu						
a) celkem	80	72	146	209	208	335
a to z předmětů zabírajících dohromady týden. hod.	313	350	713	935	940	1647
b) Z toho s prospěchem:						
velmi dobrým	69	55	109	155	151	245
dobrým	11	17	35	53	55	89
dostatečným	—	—	1	1	2	1
nedostatečným*)	—	—	1	—	—	—
2. V letním běhu:						
a) celkem	27	58	49	176	224	321
o počtu hodin	129	230	192	804	935	1313
b) Z toho s prospěchem:						
velmi dobrým	23	44	42	131	156	235
dobrým	4	14	7	44	67	83
dostatečným	—	—	—	1	1	3
Doplňkem jsou tu vysvědčení o seminárních cvičeních, jichž vydáno:						
1. v zimním běhu celkem	—	4	33	85	37	34
a to s plat. kollok. 6hod.	—	—	26	58	21	17
» » 10 » **)	—	4	7	27	16	17
2. v letním běhu celkem	21	45	71	78	74	86
a to s plat. kollok. 6hod.	13	29	67	55	55	70
» » 10 »	8	16	4	23	19	16

Při kollokviích je tu zřejmý veliký rozvoj, značně rychlejší než rozvoj počtu posluchačů: tento zvětšil se od 1. do 6. zimního semestru fakulty asi dva a půlkrát, počet úspěšných kollokvií však víc než čtyřikrát, počet hodin týdeních, jichž se kollokvia ta týkají, víc než pětkrát; v letních bězích jeví se tu dokonce více než 10násobný vzrůst v obou směrech. Také docílený prospěch stoupá celkem úměrně: nejlepších výsledků docíleno r. 1924/5 v zim. běhu téměř čtyřikrát, v letním víc než desetkrát tolik, jako r. 1919/20. Jen

*) Usnesením prof. sboru zavedeny u nás jen tyto 4 známky.

**) Za 10 hodin kollokvia platí vysvědčení o sem. cvičení posluchače, který předožil v něm úspěšně aspoň 1 větší samostatnou práci.

leta 1920/1 a 1923/4 tvoří aspoň v zim. bžích výjimku z toho všeobecného vzestupu (ježž však sdělejí aspoň co do počtu hodin); v letních semestrech je takovou výjimkou r. 1921/2.

Účastenstvím na seminárních cvičeních — soudě podle vysvědčení o tom vydaných — vynikal u nás ze zimních semestrů zcela mimořádně r. 1922/3; v letních bžích jeví se tu vzestup téměř pravidelný. Rok 1922/3 byl zvláště bohat na větší samostatné práce seminární (v zim. běhu 27, v letním 23).

O kvalitě mnohých prací seminárních svědčí jednak ceny neb odměny jim udělené, jednak uveřejnění nejedné z nich i tiskem. Uděleny byly:

V roce 1920:

1. K. Trubáčkov i a Jos. Matuškov i odměny po 50 Kč za velmi dobré referáty v semináři prof. Dra Dominika z římského práva.

2. Vlastimilu Sobotovi odměna 60 Kč a Janu Kuhrov i odměna 40 Kč za velmi dobré seminární práce v semináři kriminologickém prof. Dra Kallaba.

V roce 1921:

3. Zdenku Neubaurovi a J. Svobodovi za práce »Názory prvotního křesťanství na podstatu manželství« v semináři prof. Dra J. Vačka z církevního práva odměny po 100 Kč.

4. Vlastimilu Sobotovi za práci »Ochrana peněz v československé republice« v kriminologickém semináři prof. Dra J. Kallaba cena 100 Kč.

V roce 1922:

5. Adolfu Procházkovi za práci »Nynější a žádoucí rozlišení forem viny v trestním právu československém« v semináři prof. Dra Kallaba z práva a řízení trestního odměna 111 Kč.

6. Zdenku Neubaurovi za práci »Výklad zákona o ústavním soudu« v semináři prof. Dra Weyra z práva ústavního cena 222 Kč.

7. Dru Karlu Kizlinkovi za práci »Konkurs akciové společnosti« v semináři prof. Dra Dominika z obchodního práva cena 222 Kč.

8. J. Šafaříkovi za práci »Lex posterior derogat priori« v semin. prof. Dra Weyra ze základů práv. filosofie odměna 111 Kč.

9. Adolfu Procházkovi za práci o témže tematě rovněž 111 Kč.

V roce 1923:

10. Karlu Koukalovi za práci »Vliv názorů Husových na poměr mezi státem a církví na čtyři artikule pražské« v semináři prof. Dra Vacka z práva církevního cena 222 Kč.

11. Karlu Slovákovi za práce o témže tematě odměna 150 Kč.

12. Stanislavu Zháňelovi za práci »Dědičnost a volitelnost trůnu českého ve 14. až 17. století« v semináři prof. Dra Boh. Baxy z dějin práva v území rep. čsl. odměna 150 Kč.

13. Adolfu Procházkovi za práci »Pojem nabytých práv podle § 5 obč. zák.« v semináři prof. Dra J. Sedláčka z občanského práva cena 200 Kč.

V roce 1924:

14. Karlu Vaňkovi za práci »Srovnání naší pozemkové reformy s polskou po stránce hospodářské« v semináři prof. Dra Krejčího ze zemědělské politiky odměna 200 Kč.

15. Karlu Drdackému za práci »Pojem nebezpečí v trestním právu« v semináři prof. Dra Kallaba z práva a řízení trestního cena 300 Kč.

(O pracích předložených v r. 1924/5 dosud nerozhodnuto.)

Z uvedených prací uveřejněna 10. v II. roč. této Ročenky, část 15. v čís. 4. ročníku VI. časopisu Všeherd. V tomto časopise uveřejněna také celá řada jiných seminárních prací našich posluchačů, o thematech, na něž nebyla vypsána soutěž o ceny.*) Mimo to došly

*) Tak na př. v roč. III. práce: J. Křenka »O t. zv. juristických fikcích« ze semináře prof. Kallaba o právní filosofii a Z. Neubauera »Platnost a účinnost zákonů« ze semináře prof. Weyra z právní filosofie; v roč. IV. práce: Jiřího Elmera »Je účelno, aby v řízení trestním byly řešeny otázky práva civilního a správního«; ze semináře z práva trestního prof. Kallaba, Em. Kozáčka »Monarchie a republika« ze semináře prof. Weyra z práva ústavního, J. Křenka »Problém kauzální souvislosti v trestním právu« ze semináře prof. Kallaba z práva trestního, A. Procházky »Právní moc v teorii a praxi správního práva« ze semináře prof. Weyra z práva správního, V. Tuschera »O subsidiární žalobě« ze semináře prof. Kallaba z práva trestního, Vl. Vybrala »Právo a život« ze semináře prof. Weyra z práv. filosofie. V roč. V. uveřejněny práce zdejších posluchačů: K. Drdackého »K výkladu § 105 ústavní listiny československé«, Zd. Neubauera »Spravedlnost a právo«, K. Koukala »Uměrnost plnění v obligacích«, B. Michalík »Trestní ochrana zájmů průmyslových v trestním právu XIX. a XX. století«, L. Zajíčka »Niccolo Machiavelli«, ze semináře prof. Kallaba, Zd. Neubauera »Význam senátu podle ústavy československé«, Mir. Holuba »Svoboda ti-

některé seminární práce uveřejnění i jinde. Tak zejména bylo 18 seminárních prací ze statistického semináře prof. Dr. D. Krejčího, v letním běhu 1923/4 konaného, uveřejněno v časopise »Péče o studentstvo«, roč. II., čís. 3.—8., i pak ve zvláštní brožůře, vydané za podpory ministerstva školství (»Prof. Dr. Dobroslav Krejčí a jeho žáci: Sociální poměry studentstva čes. vys. škol brněnských... z let 1921/2 a 1922/3.« Část I. Praha 1924), a podobná řada dalších prací ze semináře let. běhu 1924/5 o bytových poměrech téhož studentstva bude podobně uveřejněna jakožto část II. téže publ., atd.

Za jiný doklad prospěchu ve studiích na fakultě platí výsledky **státních zkoušek**, konaných před komisemi ne sic fakultními, ale fakultě přiřazenými. Zkoušky před nimi mohou ovšem konati také ti, kdo poslouchali práva zcela nebo z části na jiné tuzemské, v jistých případech i cizozemské právnické fakultě; ale to jsou případy výjimečné, které se u různých našich fakult relativně asi tak vyrovnávají. Možno tedy podle zkoušek těch aspoň přibližně usuzovati na intenzitu a výsledky studia na příslušné fakultě. Z číselných údajů o státních zkouškách u nás vyjímám aspoň tyto nejdůležitější:

Výsledky státních zkoušek

v studijním roce

1919/20 1920/1 1921/2 1922/3 1923/4 1924/5

I. historicko-právních:

1. Celkový počet zkoušených	28	117	120	140	141	121
v tom: a) žen	—	1	7	4	6	2
b) cizinců	—	—	—	1	—	—
2. Počet aprobovaných						
a) s vyznamenáním	7	24	27	31	25	30
b) s výsledkem dobrým	9	34	32	31	34	28
c) s výsledkem dostatečným	5	35	24	48	38	27
d) dohromady (a + b + c)	21	93	83	110	97	85
3. Počet reprobovaných:						
a) po prvé	7	22	30	25	30	31
b) po druhé	—	2	7	4	11	3
c) po třetí	—	—	—	1	2	1

sku»; v roč. VI. kromě svrchu zmíněné sem. práce K. Drdackého: Em. K o z á č k a »Korealita dle práva občanského«. Zd. N e u b a u e r a »K problému přezkoumatelnosti zákonů«, Th. U h d e h o »Kelsenova konstrukce logické formy právní normy«, V. V y b r a l a »K problému čsl. státního území« a j. — Také v »Časopise pro právní a státní vědu« uveřejněna již řada prací býv. posluchačů fakulty.

d) po čtvrté	—	—	—	—	1	1
e) dohromady	7	24	37	30	44	36
t. j. ‰ všech zkoušených	25	20·5	30·8	21·4	31·2	29·7
4. Z vyznamenaných dosáhli všeobecného vyznamenání	—	4	5	—	5	2
5. Ze zkoušených žen bylo						
a) aprobováno	—	1	7	3	5	1
v tom: s vyznamenáním	—	—	1	1	1	—
s výsledkem dobrým	—	1	5	2	3	1
s výsledkem dostateč.	—	—	1	—	1	—
b) reprobov. (vesměs po první)	—	—	—	1	1	1
6. Jediný zkoušený cizinec byl aprobován s výsledkem dostatečným	—	—	—	1	—	—
7. Z připuštěných ke zkoušce nebylo zkoušeno, protože						
a) odstoupili	—	55	52	84	83	58
t. j. ‰ z připuštěných	—	32	30	37·5	37	32·4
b) zemřel	—	—	1	—	—	—

II. judičiálních :

1. Celkový počet zkoušených	16	29	41	50	67	85
v tom: a) žen	—	—	—	—	5	2
b) cizinců	—	—	—	2	3	—
2. Počet aprobovaných						
a) s vyznamenáním	3	8	12	22	26	26
b) s výsledkem dobrým	5	10	15	15	20	30
c) s výsledkem dostatečným	8	8	12	9	17	20
d) dohromady	16	26	39	46	63	76
3. Počet reprobovaných :						
a) po první	—	3	2	4	3	6
b) po druhé	—	—	—	—	1	2
c) po třetí	—	—	—	—	—	1
d) po čtvrté	—	—	—	—	—	—
e) dohromady	—	3	2	4	4	9
4. Z vyznamenaných dosáhli všeobecného vyznamenání	—	—	1	2	2	4
5. Ze zkoušených žen bylo :						
a) aprobováno	—	—	—	—	4	1

v tom: s vyznamenáním	—	—	—	—	1	1
s výsledkem dobrým	—	—	—	—	3	—
s výsledkem dostateč	—	—	—	—	—	—
b) reprobov. (vesměs po prvé)	—	—	—	—	1	1
6. Z cizinců bylo						
a) aprobováno s vyznam.	—	—	—	—	—	—
b) aprobováno s výsl. dobrým	—	—	—	1	—	—
c) aprobováno s výsl. dostateč	—	—	—	—	2	—
d) reprobovano	—	—	—	1	1	—
7. Z připuštěných ke zkoušce ne- byli zkoušeni, protože odstoup.	1	3	2	1	8	3

III. státovédeckých :

1. Celkový počet zkoušených	9	27	34	28	60	64
v tom: a) žen	—	—	—	—	—	6
b) cizinců	—	—	—	1	1	1
2. Počet aprobovaných						
a) s vyznamenáním	2	4	7	4	17	18
b) s výsledkem dobrým	2	10	12	5	14	21
c) s výsledkem dostateč.	4	8	13	16	22	21
d) dohromady	8	22	32	25	53	60
3 Počet reprobovaných:						
a) po prvé	1	5	2	3	7	3
b) po druhé	—	—	—	—	—	1
c) po třetí	—	—	—	—	—	—
d) po čtvrté	—	—	—	—	—	—
e) dohromady	1	5	2	3	7	4
4. Z vyznamenaných dosáhli všeobecného vyznamenání	—	—	—	—	—	—
5. Ze zkoušených žen ² bylo						
a) aprobováno	—	—	—	—	—	6
v tom: s vyznamenáním	—	—	—	—	—	—
s výsledkem dobrým	—	—	—	—	—	3
s výsledkem dostateč.	—	—	—	—	—	3
b) reprobováno	—	—	—	—	—	—
6. Z cizinců bylo						
a) aprobováno s vyznam.	—	—	—	1	—	—
b) aprobováno s výsl. dobrým	—	—	—	—	—	1

c) aprobováno s výsl. dostateč.	—	—	—	—	1	—
d) reprobováno	—	—	—	—	—	—

7. Z přípuštěných ke zkoušce ne- byli zkoušeni, protože odstoup	—	—	1	2	3	—
--	---	---	---	---	---	---

Všimněme si blíže především státní zkoušky nejdůležitější, protože je povinná a zároveň první velkou zkouškou všech našich právníků: zkoušky *historicko-právní*. Srovnáme-li počet těch, kdo ji tu skutečně k o n a l i, s počtem všech ř á d n ý c h posluchačů II. ročníku v zimním běhu téhož roku (při čemž si arci musíme být vědomi, že kromě těchto mohou ji v témž roce dělati také jiní, zejména také na začátku stud. roku ti, kteří se pak dají hned zapsati do III. ročníku), shledáme, že ji r. 1920/1 k o n a l o 117, což ze 167 řád. posluchačů II. ročníku by činilo 70%, a podobný poměr pro leta následující že činí po řadě: 60.9, 64.5, 66.8 a 62.05%. Byl tedy poměr ten nejpříznivější u prvních posluchačů našich prvních 3 semestrů, pak prudce poklesl a po té stále stoupal až po rok poslední. Srovnání s jinými fakultami tu není bohužel možno, protože oficiální naše statistika nerozlišuje posluchače podle ročníků.

O stupni odvahy a snad i příprav kandidátů ke zkoušce té mluví čísla, uvedená v našem přehledu sub I. 7. Vidíme z nich, že kolem $\frac{1}{3}$ všech přípuštěných ztrácí před zkouškou samou odvalu a o d s t u p u j e; v l. 1922/3 a 1923/4 bylo jich dokonce přes 37%. Je to číslo abnormálně vysoké, můžeme-li souditi z l. 1921/2 a 1922/3 na normál jinde, neboť podle cit. pramene odstoupilo v těch letech na pražské české fakultě jen 26.0 a 25.9, na bratislavské a na pražské německé v 1. z těch let nikdo, v 2. v Bratislavě jen 14.5, na německé jen 6.8% ze všech přípuštěných.

Vysoké procento odstoupivších u nás možno arci uváděti v příčinnou souvislost s rovněž neobyčejně vysokým procentem r e p r o b o v a n ý c h; činí u nás v l. 1921/2 a 1922/3 plných 30.8 a 21.4% ze všech zkoušených, kdežto v Praze na české fakultě jen 14.2 a 17.7, na německé 27.9 a 20.7, v Bratislavě r. 1922/3 jen 11.7%.

Z ostatních čísel zajímají zejména údaje o počtu v y z n a m e n á n í, jenž u nás téměř vždy se rovná nebo blíží počtu p r o p a d n u v š í c h (v cit. pramenech ho však u pražské české r. 1922/3 a zejména u německé fakulty v obou letech ani zdaleka nedosahuje, u bratislavské naopak jej značně převyšuje). Poměrně hojně vyskytuje se u nás také všeobecné vyznamenání. Zdá se tedy, že naši

první pováleční studenti vykazují zvýšený počet extrémů na obou stranách: na některé působily válečné poměry velmi nepříznivě, oslabující nejen jejich vůli, ale i chuť k práci i schopnost k ní a vytrvalost, na jiné naopak velmi příznivě: těžké ty poměry zocelily jejich vůli, učinily je mimořádně vážnými a pilnými pracovníky. Toto nápadné rozdvojení pozoruji a zejména v prvních letech jsem pozoroval také v seminářích i v jiných stycích s posluchači. Nápadny jsou také značné rozdíly v kvalitách jednotlivých ročníků, z nichž zejména 1921/2 a pak 1923/4 jeví se v našich číslech neobyčejně slabými; ovšem platí to jen právě o I. státní zkoušce a tudíž jen o posluchačích druhého ročníku; vyšší ročníky jeví na př. r. 1921/2 naopak mnoho výborných pracovníků, jak zřejmo z hořejšího výkazu o udělených cenách za práce seminární.

Studentky jeví u nás značnou píli, ale jen prostřední nadání: propadá jich při I. stát. zkoušce poměrně mnohem méně než studentů, ale také poměrně málo jich dosahuje vyznamenání, a žádné se dosud nepodařilo dosáti vyznamenání všeobecného, jako jedné v Praze r. 1921/2.

V úhrnu za všech pozorovaných 6 let konalo u nás I. stát. zkoušku 667 posluchačů, kdežto 332 připuštěných odstoupilo (tedy skoro právě $\frac{1}{2}$ všech); s vyznamenáním obstálo 114, s dobrým prospěchem 168, v dostatečném 177, reprobováno bylo ještě o 1 víc (178). Všeobecných vyznamenání bylo 16, těch pak, kdo byli reprobováni již po třetí nebo po čtvrté, celkem 6. Žen konalo zkoušku tu celkem 20, z nich 3 s částečným vyznamenáním a 3 propadly (vesměs po prvé), ostatní všechny s prospěchem dobrým, až na 2 pouze dostatečné. Cizinec konal zde dosud zkoušku tu jen 1, s výsledkem dostatečným.

Státní zkoušky judiciální a státovědecké vykazují u nás dosud, zvláště v jednotlivých letech, čísla tak malá, že není radno je jednotlivě probírat a srovnávat s jinými. Omezují se tedy jen na několik úhrnů.

Judiciální státní zkoušku konalo u nás v pozorovaných 6 letech celkem 288 kandidátů, což ze součtu řádných posluchačů IV. ročníku všech letních běhů (307) činí bez mála 94%, číslo tedy velmi potěšitelné, zvláště uváží-li se, že z posluchačů letního běhu 1924/5 mohli ještě v témž roce složit tuto zkoušku jen studenti zvláště pilní. Odstoupilo celkem jen 18 připuštěných. Výsledky jsou více než uspokojivé: reprobováno bylo celkem pouze 22, za to vyzna-

menání dostalo 97 kandidátů, z toho 18 vyznamenání všeobecně. Také dobrých výsledků bylo značně víc (95) než dostatečných (74). Žen konalo tuto zkoušku 7, z nich 2 s vyznamenáním a 3 s dobrým prospěchem, 2 propadly. Cizinců ji konalo 5, z nichž 2 neobstáli, 2 jen s dostatečným a 1 s dobrým výsledkem.

Státovědeckou státní zkoušku odbylo úhrnem 222 kandidátů, což činí 105.7% ze všech řádných posluchačů letního běhu IV. ročníku, kromě r. 1924/5, kteří zkoušky té přirozeně ještě nemohli v roce tom konati. Viděti tedy, že zkoušce té se u nás podrobili také četnější posluchači jiných fakult. Odstoupilo jen 6 připuštěných (zpravidla pro nemoc). Reprobováno bylo 22, vyznamenáno však 52 kandidátů, nikdo však nedosáhl vyznamenání všeobecného. Dobrý výsledek zjištěn u 64, dostatečný u 84 zkoušených. Žen zkoušeno jen 6, z nichž 3 dosáhly dobrého, 3 dostatečného výsledku; cizinci 3 vykazují po 1 výsledek s vyznamenáním, dobrý i dostatečný.

Celkem jsou výsledky při 2. i 3. státní zkoušce u nás nepoměrně lepší než při první. Viděti, že tato nejen vylučuje z dalšího právnického studia ty, kdo pro ně nemají dost předpokladů, ale také zpravidla povznáší stupeň píce i zájmu u těch, kteří šťastně přepluli to úskalí. —

O nejvlastnějších zkouškách universitních, **přísných zkouškách doktorských** (rigorosech), poučuje tento přehled:

Výsledky rigoros ve stud. r. 1919/20 1920/1 1921 2 1922/3 1923 4 1924/5

I. historicko-právních :

1. Celkový počet zkoušených	26	72	51	79	66	78
v tom: a) žen	—	—	6	3	5	—
b) cizinců	—	—	—	—	—	1
c) opakujících zkouš.						
po první	1	6	2	6	11	9
d) po druhé	1	1	—	—	—	2
2. Počet kandidátů uznaných za						
a) výtečné	3	17	8	25	16	31
v tom žen	—	—	—	1	—	—
b) dostatečné	16	47	37	41	33	39
c) nedostatečné	7	8	6	13	17	8
(v tom žádné ženy ani opakující)						

II. judičiálních :

1. Celkový počet zkoušených	12	28	33	38	59	69
v tom: a) žen	—	—	—	—	5	1
b) cizinců	—	—	—	—	1	1
c) opakujících zkouš vesměš po první	—	3	4	2	2	4
2. Počet kandidátů uznaných za						
a) výtečné	—	3	4	11	13	15
v tom žen	—	—	—	—	1	—
b) dostatečné	9	15	28	25	40	46
c) nedostatečné	3	10	1	2	6	8
(v tom žádné ženy ani opakující)						

III. státovědeckých :

1. Celkový počet zkoušených	5	13	23	23	48	50
v tom: a) žen	—	—	—	—	—	5
b) cizinců	—	—	—	—	1	1
c) opakujících zkouš. vesměš po první	—	—	—	4	1	1
2. Počet kandidátů uznaných za						
a) výtečné	—	3	5	1	13	7
v tom žen	—	—	—	—	—	—
b) dostatečné	5	10	16	19	31	37
c) nedostatečné	—	—	2	3	4	6
v tom žen	—	—	—	—	—	1
opakujících	—	—	—	—	—	—
IV. Celkem vykonáno rigoros	43	113	107	140	173	197
a to s prospěchem						
výtečným	3	23	17	37	42	53
dostatečným	30	72	81	85	104	122
nedostatečným	10	18	9	18	27	22
Na doktory práv povýšeno celkem	8	19	19	19	43	38
v tom žen	—	—	—	—	—	4
cizinců	—	—	—	—	—	1

Z čísel těch vysvitá přirozené stálé stoupání rigoros u nás, zvláště judičiálních a státovědeckých, ale také v podstatě zlepšování prospěchu při nich. Celkem konána zde za těch 6 let 773 rigorosa, z nich 372 historickopravní, 239 judičiálních a 162 státověde-

cká. Srovnáme-li čísla ta s úhrnnými počty obdobných zkoušek státních, úspěšně zde vykonaných, vidíme, že historickoprávnímu rigorosu podrobilo se asi 76% všech kandidátů approbovaných při I. státní zkoušce, při judiciálním činí obdobné % bez mála 90, při státovědeckém 81%. Velmi vysoká ta procenta svědčí nejen o rychle rostoucí oblibě doktorátu, ale i o poměrné lehkosti docílení jeho za platnosti nynějšího rigorosního řádu.

Prospěch výtečný prokázalo při všech rigorozech úhrnem 175 kandidátů, t. j. 22.6% všech, dostatečný 494 čili 63.9%, nedostatečný jen 104 čili 13.5%. Nejvíce propadlých, absolutně i relativně, vykazují opět rigorosa historickoprávní: 59 čili 15.8% všech zkoušených, nejméně státovědecká: 15 = 9.3%, střed drží judiciální: 30 = 12.5%. Ale také výtečných výsledků bylo při historickém rigorosu nejvíce, absolutně (100) i relativně (26.9%).

Vlastních promoci měla fakulta za prvních 6 let celkem 146; nejvíce r. 1923/4. První ženy (4) i jediný dosud cizozemec promovány zde teprve v posledním z pozorovaných let.

Rozvoji fakulty, jak se jeví v uvedených číslech o počtu posluchačů i přednášek i zkoušek atd., neodpovídá bohužel rozvoj jejích **učebných prostředků**. Prozatímní **místnosti**, jimiž se fakulta spokojila na počátku při pouhých 2 ročnících a 266 posluchačích, nebyly dosud nijak rozšířeny, při plných 4 ročnících a 663 posluchačích! Největší posluchárna má jen 14 primitivních lavic, určených normálně každá pro 6, nejvýš 8 posluchačů, vykazuje tedy nejvýš 112 míst, a má pojata (v letním běhu 1924/5) neméně než 364 posluchače I. ročníku! A ostatní jediné tři posluchárny jsou ještě menší. Páté posluchárny není, takže se paralelní čtení konat nemůže, i když je pro ně síla i ochota. Není s dostatek zkušebních místností, ba ani místa pro skříně s knihami, takže musí být 10 skříní těch umístěno již i na otevřených chodbách.

Přes tyto trapné poměry podařilo se všemožnému úsilí děkanů a profesorského sboru i účinné pomoci rektorátu a akad. senátu teprve v posledním stud. roce dosíci vypsání veřejné soutěže na skizy plánů pro novou, definitivní budovu fakultní. Do konce lhůty soutěžní (10. srpna 1925) došlo celkem 9 plánů, z nichž se sice žádnému nedostalo první ceny, ale z nichž tři vyznamenány cenami dalšími a ještě jeden jiný doporučen k zakoupení. Je nyní na přísluš-

ných technických orgánech, aby s největším urychlením daly s využitím výhod každého z těch projektů sestrojiti plán definitivní a postaraly se o jeho rychlé provedení, tak aby fakulta zdárně se rozvíjející mohla v přiměřených místnostech tím úspěšněji pracovati.

Také fakultní **seminární knihovna**, jednotná pro celou fakultu, ale rozdělená podle látky na 3 oddělení: historickoprávní, judičiální a státovědecké, není dosud ani zdaleka v takovém stavu, aby poskytovala všechny potřebné pomůcky pro vědecké i seminární, cvičné práce profesorů i posluchačů. Vždyť se jí dostávalo po řadu let jakožto řádné dotace pro všechny obory dohromady pouze 3000 Kč ročně! A mimořádné dotace zařizovací pohybovaly se zpravidla jen mezi 30 a 50.000 Kč ročně. Za těžkých poměrů poválečných, drahoty vědeckých knih a časopisů, zvláště cizojazyčných, a za zvýšené poptávky po knihách antikvárních v čas poválečného zakládání řady nových vysokých škol u nás i jinde — bylo jen obětavou pomocí četných dárců umožněno, že knihovna čítá koncem r. 1924/5 neméně než 19.441 svazků.*) Dva velké dary — odkaz celé knihovny zvěčnělého slovatného učitele-národohospodáře, prof. Dra Albína Bráfa o 5552 svazcích, a dar 1451 knih, téměř veskrze anglických a vázaných, londýnského redaktora Lidových Novin Frant. Jančí — zasluhují, aby zde byly zvlášť uvedeny; oba tvoří na pomátku dárců zvláštní oddíly naší seminární knihovny, jakožto »knihovna Bráfova« a »Jančova«. K nim přistoupí v příštím roce ještě »knihovna Štorchova«, rovněž velký to odkaz celé knihov-

*) Podotknouti dlužno, že pro celou knihovnu tohoto rozsahu podařilo se teprv loni v dubnu (1924) vymoci jmenování jediné zvláštní síly úřední, v osobě asistenta Dra. Ant. Sixla; do té doby vedl celou správu její zpočátku prof. Dr. J. Kallab, od dubna 1920 prof. Dr. D. Krejčí za pomoci pouze 1 a později 2 zřízenců, pověřených mimo to arci také ještě jinými funkcemi mimoknihovními, a pak některých posluchačů. V r. 1920 byli to zejména tehdejší posluchači práv (nyní většinou již JUDři): Dubský Josef, Matuška Josef, Nahodil Fr., Neubaue r Zd., Paleček Fr., Svoboda Jan a Žídek Viktor, kteří z ochoty a bezplatně vypomáhali při katalogisování Bráfovy knihovny, začez jim dlužno vzdáti i zde veřejně vřelý dík. Později byli postupně povoláváni k povinné práci v knihovně po 1 až 2 hodiny denně za mírnou remuneraci (100 Kč měsíčně) posluchači: Ferd. Jasný, Jan Svoboda, Fr. Paleček, Jindřich Kučera a Michal Straka, jimž rovněž patří dík za jejich práci, zpravidla daleko přesahující smlouvenou povinnost.

ny letos zvěčnělého emer. profesora trestního práva na Karlově universitě, Dra Frant. Storcha.

Doufejme, že skvělé tyto příklady vzácné obětavosti pro vy-touženou druhou naši právnickou fakultu, spolu s přiměřeněji již zvýšenou řádnou a ještě aspoň několik let poskytovanou mimořádnou dotací státní umožní mladému tomu ústavu, aby byl také věcně vyzbrojen všemi nutnými pomůckami pro plnou zdárnou práci, hodnou university jména Masarykova.
